

Penningastovnarnir hava tað sera gott

Føroysku peningastovnarnir eru væl fyri, heldur Búskaparráðið, hóast teir ikki fáa serliga viðgerð í Heystfrágreiðingini í ár

ÁRNI GREGERSEN

Siðani figgjarkreppan herjaði, eru nógvar broytingar hendar á økjum, sum umfata figgjastovnar og peningastovnar.

Føroysku peningastovnarnir eru undir hørðum eftirliti frá donskum myndugleikum, sum javnan hava sett peningastovnunum krøv.

Í seinastuni hava vit eisini fingið ein endurstovnaðan Landsbanka umframt, at eitt føroyskt váðaráð er sett á stovn.

Endamálið við váðaráðnum er, at føroyskir myndugleikar verða kunnaðir, so skjótt váðaráðið heldur, at okkurt óvanligt er á veg.

Fyrr hevur alt økið við peningastovnunum ligið undir danska figgjaeftirlitinum, sum ikki hevur rapporterað til føroysku myndugleikarnar, men bert til donsku myndugleikarnar.

Onki av hesum er yvirtikið, men nú hevur váðaráðið møguleika at fylgja við hvat hendir í figgjjarheiminum.

Tað hevur havt við sær, at kunningin til føroysku myndugleikarnar ofta er komin seinni enn neyðugt annars hevur verið.

Góð gongd

Búskaparráðið hevur ikki í seinastu frágreiðingini gjørt nakað burtur úr hesum geiranum, men tøluni hjá bankunum síggja góð út.

Har er ein javnur vøkstur í innlánunum. Tað vil siga, at vit seta meira pening inn í peningastovnin enn vit læna.

Innlánini eru vaksin úr 13,8 milljardum í 2014 til 17,2 milljardir í juni í ár.

Føroysku húsarhaldini eru bestu uppspararnir hjá peningastovnunum. Av teimum 17,2 milljardunum vit eiga innistandi eiga føroysku húsarhaldini

meira enn helvtina – tilsamas 9,7 milljardir.

Tá tað er sagt skal eisini nevast, at føroysku húsarhaldini eisini eru tann parturin, sum lænir mest úr peningastovnunum. Verður hugt at hvussu nógv vit læna, so er tað eisini meira enn helvtin av øllum útlánunum hjá bankunum – nevniliga 8,4 milljardir krónur.

Í hesum útlánunum eru øll húsálán frá peningastovnum, og tey muna sjálvandi rættuliga nógv.

Munurin

Tað góða hjá peningastovnunum, sæð við brillunum hjá teimum, sum hava eftirlit, er at innlánini eru størri enn útlánini.

Innlánini eru tvær milljardir størri enn útlánini Fyrst og fremst kemur hetta frá húsarhaldum og tænaðstovnunum, meðani aðrar vinnur draga niður. Tað vil siga, at tilfeingis- og framleiðsluvinnan lænir meir frá peningastovnunum

lutfalsliga enn privatu húsarhaldini.

Framleiðsluvinnugeirin skilur seg burturúr við tað, at øll árini hevur talan verið um eitt rættuliga stórt negativt innlánsyvirskot (positivt útlánsyvirskot).

Útlánini til hendan geiran hava

verið nøkulunda støðug, og við onkrum undantaki kann tað sama sigast um innlánini.

-Væntandi avspegla tøluni fyri framleiðsluvinnugeiran gongdina innan byggivirksemið í Føroyum, skrivur Búskaparráðið.

Almennu Føroyar eiga stórar ognir

Samlaði almenni geirin eigur ognir fyri netto 15 milljardir krónur. Serliga er stórir vøkstur í ognunum hjá kommununum

ÁRNI GREGERSEN

Búskaparráðið hevur í Heystfrágreiðingini fyri í ár, gjørt eina meting av ogn og skuld hjá almennu Føroyum.

Í uppgerðini eru kommunurnar roknaðar við, men skyldurnar sum landið hevur móttvegis tænaðsmannapensjónunum eru ikki við og heldur ikki tann tryggin, sum landið veðhelt fyri í pensjónsfelagnum Lív.

Tað vísir seg, at almennu Føroyar eiga eina nettoogn uppá 15 milljardir krónur. Umframt kom-

munurnar, so eru eisini feløg og stovnar undir almennum ræði roknað við.

Landskassin sjálvur hevur eina nettoogn uppá tvær milljardir krónur. Landskassin skyldar slakar fimm milljardir krónur, men eigur slakar sjei milljardir.

Tað vil siga, at bruttoskuldin hjá landskassanum er 26 prosent av føroyska BTÚ.

Stórir vøkstur

Verður hugt at samlaða almenna geiranum, sum umfatar land, kommunur og stovnar og feløg, sum tað almenna hevur ræðið á, so er ognin vaksin nógv alla seinastu

árinum og síðani 2012 við heilum fimm milljardum krónum.

Ognin hjá kommununum var lægst í 2008/09, men síðani er nettoognin vaksin við ferð, soleiðis, at nettoognin hjá kommununum í dag er væl yvir fyra milljardir krónur.

Landið og tær fyrirkomur og teir stovnar, sum landið hevur ræðið á hava eisini stórr ognir. Serliga eru tað nettoognirnar hjá landinum, sum eru vaksnar nógv síðani 2010.

Við øðrum orðum, so sæst góði búskaparvøksturinn seinnu árinum væl aftur í samlaðu ognunum hjá tí almenna geiranum.

Tað er sjálvandi eisini tí, at í

lótuni verða so nógvar almennar íløgur gjørdar.

Land, kommunur og stovnar

og feløg, sum landið hevur ræðið á, eru væl fyri.